

ÚSTAVNÍ ZÁKON
ze dne 2014,
kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších
ústavních zákonů

Parlament se usnesl na tomto ústavním zákoně České republiky:

Čl. I

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., ústavního zákona č. 300/2000 Sb., ústavního zákona č. 395/2001 Sb., ústavního zákona č. 448/2001 Sb., ústavního zákona č. 515/2002 Sb., ústavního zákona č. 319/2009 Sb., ústavního zákona č. 71/2012 Sb. a ústavního zákona č. 98/2013 Sb. se mění takto:

1. V čl. 27 odstavec 4 zní:

„(4) Poslanec nebo senátor lze zadržet, jen byl-li dopaden při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté. Příslušný orgán je povinen zadržení ihned oznámit předsedovi komory, jejímž je zadržený členem; nedá-li předseda komory do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadrženého soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit.“.

2. V čl. 27 odstavec 5 zní:

„(5) Má-li být podán návrh na vzetí poslance nebo senátora do vazby, je třeba tuto skutečnost ihned oznámit předsedovi komory, jejímž je poslanec nebo senátor členem; nedá-li předseda komory do 24 hodin od oznámení souhlas k odevzdání soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit. O přípustnosti vazby s konečnou platností rozhodne komora na své první následující schůzi. Pokud se poslanec nebo senátor nachází ve výkonu vazby, jeho mandát nezaniká; pouze se neuplatňuje.“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Rozhodnutí komory, jejímž je poslanec nebo senátor členem, učiněná do dne nabytí účinnosti tohoto ústavního zákona, nejsou nabytím účinnosti tohoto ústavního zákona dotčena. V trestním stíhání poslance či senátora, v jehož případě komora odepřela souhlas s trestním stíháním po dobu výkonu jeho mandátu, lze pokračovat až po skončení jeho mandátu.

Čl. III

Tento ústavní zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Předloženým návrhem se mění současná ústavní úprava trestněprávní imunity poslanců a senátorů Parlamentu České republiky. Navrhovaná změna spočívá ve zrušení souhlasu komory, jejímž je poslanec nebo senátor členem, s jeho trestním stíháním.

Hlavním důvodem zrušení imunity je zrovnoprávnění poslanců a senátorů s ostatními občany České republiky a rovněž skutečnost, že stávající úprava rozsahu imunity se i přes změny provedené ústavním zákonem č. 98/2013 Sb. jeví jako neodpovídající hlediskům vnímání veřejnosti a rovněž politických stran (hnutí) zastoupených v Parlamentu ČR. S ohledem na současnou praxi v případě přestupků se z těchto hledisek nenavrhuje změna oproti současnému platnému stavu (přestupková imunita se v praxi vůbec neuplatňuje). Potřebu takové změny pak necítí ani předkladatelé tohoto návrhu.

V každém případě se však ctí, že poslanec či senátor může být na osobní svobodě omezen jen se souhlasem předsedy komory, jejímž je členem, v případě vazby pak komory jako celku. Výslovné znění novely pak deklaruje, že vzetím do vazby a tím i nemožností osobního výkonu mandátu dotčeného člena zákonodárského sboru jeho mandát nezaniká, pouze se po tuto dobu neuplatňuje. Nutno zdůraznit, že otázka zániku mandátu v případě pravomocného odsouzení takového poslance či senátora po dobu výkonu jeho mandátu není úmyslně předkladateli v textu novely řešena, neboť úvahy *de lege ferenda* o zániku mandátu zákonodárce v takovém případě přesahují úmysl předkladatelů v rámci této navrhované ústavní změny.

Na rozdíl od koncepce zákona č. 98/2013 Sb. jeví se jako nezbytné vyřešit výslovně intertemporálním (přechodným) ustanovením otázku, jak pohlížet na přípustnost trestního stíhání těch členů zákonodárského sboru, o jehož nepřípustnosti po dobu trvání mandátu by k příslušným žádostem orgánů činných v trestním řízení komora případně rozhodla ještě do nabytí účinnosti tohoto ústavního zákona. Tato rozhodnutí se respektují a nepozbývají nabytím účinnosti tohoto ústavního zákona platnosti.

Závěrem předkladatelé uvádí, že v případě schválení této ústavní změny je vhodné následně uskutečnit změnu jednacího řádu obou komor Parlamentu ČR, když provedená ústavní změna se jeví býti dostačující i pro úvahy směrem ke změně uvedených zákonů.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah, zejména na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí

Navrhovaná úprava nemá žádný přímý ani nepřímý dopad na státní rozpočet, ani na rozpočty krajů a obcí.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1 (čl. 27 odst. 4)

Do nového znění čl. 27 odst. 4 byla přejata dosavadní úprava odst. 5 (možnost zadržení poslance či senátora při páčání trestného činu či bezprostředně poté) s tím, že poslední věta tohoto ustanovení (cit.: Na své první následující schůzi komora rozhodne o přípustnosti stíhání s konečnou platností) byla v souladu s koncepcí návrhu této ústavní změny vypuštěna.

K bodu 2 (čl. 27 odst. 5)

Podle nového znění čl. 27 odst. 5 rozhoduje komora Parlamentu, jejímž je poslanec nebo senátor členem, pouze o vyslovení souhlasu s jeho vzetím do vazby, tedy již nikoli o vyslovení souhlasu s jeho trestním stíháním. Návrh vychází z úpravy obdobného institutu zadržení, které ovšem s ohledem na delší dobu předpokládaného omezení osobní svobody poslance či senátora a tím jeho výkonu mandátu je již podmíněno konečným rozhodnutím příslušné komory. To se týká i specifické situace, kdy by souhlas se vzetím do vazby předseda dané komory neudělil, návrh by pak posoudilo na své nejbližší schůzi plénum komory.

K čl. II

Jak je uvedeno již v obecné části, rozhodnutí komor o nepřipustnosti trestního stíhání po dobu trvání mandátu učiněná do doby nabytí účinnosti předkládané novely Ústavy se respektují a nepozbývají nabytím účinnosti tohoto ústavního zákona platnosti. Po nabytí účinnosti tohoto ústavního zákona pak tedy již nebude souhlas komory s trestním stíháním nutný, ani pokud takového souhlasu bylo potřeba podle dosavadní právní úpravy. To platí i pro případné žádosti orgánů činných v trestním stíhání o přípustnosti trestního stíhání poslance či senátora, byly-li podány do nabytí účinnosti tohoto ústavního zákona, avšak aniž by o samotné žádosti komora rozhodla vyslovením nepřipustnosti takového stíhání po dobu trvání mandátu (v takovém případě by se aplikovalo přechodné ustanovení).

Nelze však příliš racionálně očekávat, že v případě schválení této ústavní změny po dobu její legisvakance orgány činné v trestním řízení takové žádosti vznášely, jestliže nabytím

účinnosti novely už takový souhlas nebude potřeba vůbec (snad s výjimkou případů bezprostředně hrozícího promlčení dle pravidel trestního zákoníku). Předkladatelé považují rovněž za možné dosáhnout potřebné shody i odlišně koncipovaným zněním přechodného ustanovení (např. že na žádosti uplatněné do doby nabytí účinnosti se uplatní dosavadní právní úprava ve znění úst. zákona č. 98/2013 Sb.).

K čl. III

Účinnost ústavního zákona se navrhuje stanovit totožně jako v případě ústavního zákona č. 98/2013 Sb.. Případnou možnost posunutí účinnosti až na nové volební období po uplynutí mandátů členů zákonodárného sboru předkladatelé návrhu nepreferují. Důvodem je i rozdílné pojmání takového okamžiku u členů dolní a horní komory Parlamentu ČR.

V Praze dne 2. dubna 2014

Stanislav Polčák v. r.

Věra Kovářová v. r.

Miroslav Kalousek v. r.

Bohuslav Svoboda v. r.

Petr Gazdík, v. r.

Jan Farský v. r.

František Laudát v. r.

Helena Langšádlová v. r.

Jaroslav Lobkowicz v. r.

Václav Horáček v. r.

Leoš Heger v. r.

Karel Tureček v. r.

Anna Putnová v. r.

Herbert Pavera v. r.

Rom Kostřica v. r.

Jiří Koubek v. r.

Markéta Adamová v. r.

Jiří Skalický v. r.

Jitka Chalánková v. r.